

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. gruodžio 14 d.

Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Virgilijaus Grabinsko (kolegijos pirmininkas), Donato Šerno (pranešėjas) ir Egidijos Tamošiūnienės,

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnaginėjo civilinę bylą pagal **pareiškėjos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos** kasacinį skundą dėl Klaipėdos apygardos teismo 2022 m. kovo 10 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos skundą dėl antstolio veiksmų, suinteresuoti asmenys antstolis Jonas Petrikas, M. N..

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių baudos, paskirtos už administracinę teisės pažeidimą, vykdymo procesą, aiškinimo ir taikymo.
2. Pareiškėja Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – ir VMI) prašė panaikinti antstolio J. Petriko 2021 m. gruodžio 9 d. patvarkymą Nr. S-21-172-51353 dėl vykdomosios bylos užbaigimo ir vykdomojo dokumento grąžinimo.
3. Pareiškėja nurodė, kad iki 2015 m. liepos 1 d. galiojusio Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso (toliau – [ATPK](#)) 309 straipsnyje nustatyta, jog klausimus, susijusius su nutarimo skirti administracinę nuobaudą vykdymu, sprendžia nutarimą priėmęs organas (pareigūnas), o jeigu nutarimą priima teismai ar administracinės komisijos prie savivaldybių tarybų, – protokolą surašęs organas (pareigūnas). Kadangi skolininkui bauda už administracinę teisės pažeidimą teismo nutarimu paskirta iki 2015 m. liepos 1 d., antstolis vykdomąjį dokumentą, išduotą teismo nutarimo skirti baudą už administracinę teisės pažeidimą pagrindu, turėjo grąžinti protokolą surašiusiam organui (pareigūnui), o ne pareiškėjai.
4. Suinteresuotas asmuo antstolis J. Petrikas 2021 m. gruodžio 20 d. patvarkymu pareiškėjos skundą dėl antstolio veiksmų atmetė.
5. Antstolis nurodė, kad VMI, būdama Lietuvos Respublikos atstovė išieškant į valstybės biudžetą, turi visas išieškotojo teises ir pareigas. Išieškotojas vykdomąjį dokumentą turi teisę ne tik pateikti pakartotinai vykdyti, bet ir spręsti kitus iškilusius klausimus dėl vykdomojo dokumento, kuriuo asmeniui yra skirta piniginio pobūdžio nuobauda. Jeigu išieškotojas nusprendžia, kad vykdomasis dokumentas turi būti persiustas pareigūnui, surašiusiam administracinio teisės pažeidimo protokolą, tai gali padaryti ir pašto siuntą gavusi valstybės institucija, o ne teikti skundą dėl antstolio veiksmų tam, kad antstolis atliktų veiksmus, kurių nedraudžiama atlikti ir pačiai institucijai.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

6. Klaipėdos apylinkės teismas 2022 m. sausio 11 d. nutartimi netenkino pareiškėjos skundo dėl antstolio veiksmų.
7. Teismas nustatė, kad Klaipėdos rajono apylinkės teismas 2014 m. spalio 27 d. nutarimu administracinių teisės pažeidimų byloje Nr. A2.6.-1059-904/2014 M. N. už administracinę teisės pažeidimą paskyrė 1274 Eur baudą, priverstinis jos išieškojimas buvo perduotas antstoliui J. Petrikui. Tačiau, antstolis vykdė vykdomąją bylą Nr. 0172/15/00093, pradėtą pagal Klaipėdos apylinkės teismo išduotą vykdomąjį raštą dėl 1274 Eur skolos išieškojimo iš skolininko M. N. VMI naudai. Pagal 2015 m. sausio 20 d. patvarkymą priimti vykdomąjį dokumentą vykdyti duomenis, nesumokėtos baudos vykdymą antstoliui perdavė Klaipėdos apskritys vyriausiojo policijos komisariato Kelių policijos biuras. Antstolis, nustatęs, kad išieškojimas iš skolininko negalimas, 2021 m. gruodžio 9 d. surašė išieškojimo negalimumo aktą Nr. S-21-172-51352 ir priėmė patvarkymą Nr. S-21-172-51353 „Dėl vykdomosios bylos užbaigimo ir vykdomojo dokumento grąžinimo“, kuriuo užbaigė vykdomąją bylą ir vykdomąjį dokumentą grąžino išieškotojai VMI.
8. Teismas pažymėjo, kad iki 2016 m. gruodžio 31 d. galiojusiam [ATPK](#) ir Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse (toliau – ir [CPK](#)) nenustatyta galimybių grąžinti neįvykdytą ar iš dalies įvykdytą vykdomąjį dokumentą institucijai, priėmusiai nutarimą ar surašiusiai protokolą administracinių teisės pažeidimų byloje, išskyrus, kai sutampa išieškotojas ir nutarimą priėmusi institucija. Išieškotojas yra asmuo, kurio naudai išduotas vykdomasis dokumentas. Kai pagal vykdomąjį dokumentą turi būti išieškoma į valstybės biudžetą, valstybei atstovauja Valstybinė mokesčių inspekcija, išskyrus atvejus, kai įstatymuose nustatyti kiti subjektai ([CPK](#) 638 straipsnis). Neįvykdyti teismo sprendimai dėl žalos atlyginimo, dėl priteistų sumų ir nesumokėtų baudų išieškojimo, taip pat neįvykdytos teismo patvirtintos taikos sutartys vykdomi [CPK](#)

nustatyta tvarka (Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 99 straipsnio 4 dalis).

9. Nors iki 2016 m. gruodžio 31 d. galiojusio [ATPK 309 straipsnio](#) 1 ir 2 dalyse nurodyta, kad klausimus, susijusius su nutarimo skirti administracinę nuobaudą vykdymu, sprendžia nutarimą priėmęs organas (pareigūnas), o nutarimo skirti administracinę nuobaudą vykdymo kontrolę pavedama nutarimą priėmusiam organui (pareigūnui), teismas sutiko su antstolio pozicija, jog teismas pagal šios institucijos kompetencijos ribas vykdo teisingumą, tačiau nedalyvauja priverstinio baudos išieškojimo valstybei procese. Ginčo situacijoje paminėtos funkcijos prieš tai nurodyto teisinio reglamentavimo pagrindu yra perduotos pareiškėjai, kadangi pagal vykdomąjį dokumentą bauda yra išieškoma į valstybės biudžetą ([CPK 638 straipsnio](#) 2 dalis).
10. Teismas nurodė, kad nors bauda skolininkui paskirta vadovaujantis iki 2016 m. gruodžio 31 d. galiojusio [ATPK](#) nuostatomis, tačiau teismas, priėmęs nutarimą skirti nuobaudą, ar protokolą surašęs organas neturi pareigos kontroliuoti nuobaudos vykdymo proceso, o antstolis pagrįstai ir teisėtai pareiškėjai, kuri vykdomojoje byloje užima išieškotojo poziciją ir jai yra suteiktos išieškotojo teisės ir pareigos, pateikė 2021 m. gruodžio 9 d. išieškojimo negalimumo aktą ir patvarkymą Nr. S-21-172-51353 dėl vykdomosios bylos užbaigimo ir vykdomojo dokumento grąžinimo ir grąžino vykdomąjį dokumentą.
11. Klaipėdos apygardos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal suinteresuoto asmens antstolio J. Petriko atskirąjį skundą, 2022 m. kovo 10 d. nutartimi paliko nepakeistą Klaipėdos apylinkės teismo 2022 m. sausio 11 d. nutartį, paskirstė bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
12. Teismas nurodė, kad baudos skyrimo metu galiojusio [ATPK](#) redakcijos 312 straipsnyje buvo nustatyta, jog nutarimą skirti baudą vykdo antstolis šio kodekso ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka. Priverstinis baudos vykdymas reglamentuotas [ATPK](#) 314 straipsnyje, kuriame buvo aptarti tik patys bendriausi priverstinio baudos išieškojimo klausimai, taigi iš esmės antstoliui perduoto vykdyti vykdomojo dokumento dėl priverstinio baudos išieškojimo procesas vyksta pagal [CPK](#) nuostatas. Jeigu yra prieštaravimų tarp [CPK](#) ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų, teismas vadovaujasi [CPK](#) normomis, išskyrus atvejus, kai kodeksas suteikia pirmenybę kitų įstatymų normoms ([CPK 1 straipsnio](#) 2 dalis). Teismo vertinimu, nurodytas teisinis reglamentavimas patvirtina, kad, esant prieštaravimų tarp [CPK](#) normų ir iki 2016 m. gruodžio 31 d. galiojusio [ATPK](#) normų, vadovaujamas vykdomojo proceso reglamentuojančiomis [CPK](#) normomis, nes priverstinio vykdymo proceso taisyklės nustato būtent [CPK](#) normas. Institucijų ir pareigūnų nutarimai administracinių teisės pažeidimų bylose tiek, kiek jie susiję su turinio pobūdžio išieškojimais, yra vykdomieji dokumentai, ir šie dokumentai yra vykdomi [CPK](#) nustatyta tvarka ([CPK](#) 584, 587 straipsniai).
13. Apeliacinės instancijos teismas atkreipė dėmesį, kad iki 2016 m. gruodžio 31 d. galiojusiame [ATPK](#) nebuvo reglamentuoti antstolio veiksmai grąžinant neįvykdytą ar iš dalies įvykdytą vykdomąjį dokumentą institucijai, kai vykdymas neįmanomas dėl skolininko turinės padėties, taigi nagrinėjamu atveju antstolis pagrįstai veikė pagal [CPK](#) nuostatas.
14. Pagal [CPK](#) nuostatas tik įvykdyti vykdomieji dokumentai yra grąžinami juos išdavusiai institucijai ([CPK 631 straipsnio](#) 6 dalis), o neįvykdyti ar nevisiškai įvykdyti vykdomieji dokumentai, esant įstatyme nustatytiems pagrindams, grąžinami išieškotojui, taigi šiuo konkrečiu atveju – VMI ([CPK 631 straipsnio](#) 1 dalis). Pagal [ATPK](#) 316 straipsnį, nutarimas skirti baudą, pagal kurį išieškota visa bauda, su žyma apie įvykdymą per dešimt dienų grąžinamas nutarimą priėmusiam organui (pareigūnui), taigi šio straipsnio nuostatos iš esmės atitinka [CPK](#) nuostatas, jog tik visiškai įvykdyti vykdomieji dokumentai grąžinami juos išdavusiai institucijai.
15. Apeliacinės instancijos teismas padarė išvadą, kad nors bauda skolininkui paskirta vadovaujantis iki 2016 m. gruodžio 31 d. galiojusio [ATPK](#) nuostatomis, tačiau antstolis pagrįstai ir teisėtai pareiškėjai VMI, kaip išieškotojai, [CPK](#) 632 straipsnio 1 dalies 2 punkto pagrindu pateikė išieškojimo negalimumo aktą ir ginčo patvarkymą bei grąžino vykdomąjį dokumentą.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

16. Kasaciniu skundu pareiškėja VMI prašo panaikinti Klaipėdos apygardos teismo 2022 m. kovo 10 d. nutartį ir priimti naują sprendimą – pripažinti, kad antstolio J. Petriko 2021 m. gruodžio 9 d. patvarkymas Nr. S-21-172-51353 vykdomojoje byloje Nr. 0172/15/00093 yra neteisėtas. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
 - 16.1. Apeliacinės instancijos teismas, nusprendęs, kad dėl iki 2015 m. liepos 1 d. paskirtos administracinės baudos tolimesnio vykdymo turi kompetenciją spręsti VMI, kaip išieškotoja, netinkamai aiškino ir taikė iki 2016 m. gruodžio 31 d. galiojusio [ATPK](#) 309 straipsnio nuostatas, pažeidė Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo nuostatas, nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos. Iki 2015 m. liepos 1 d., t. y. laikotarpiu, kai skolininkui buvo skirta bauda, galiojusioje [ATPK 309 straipsnio](#) redakcijoje buvo nustatyta, kad nutarimo skirti administracinę nuobaudą (baudą) vykdymo kontrolę pavesta nutarimą priėmusiam organui (pareigūnui) arba protokolą surašiusiam organui (pareigūnui). Įstatymų leidėjas tik nuo 2015 m. liepos 1 d. nurodytus klausimus pavedė kontroliuoti pareiškėjai VMI. Kasacinio teismo praktikoje yra išaiškinta, kad nutarimą priėmęs organas (pareigūnas), administracinės nuobaudos vykdymą nukreipęs vykdyti antstoliui, vykdo šio nutarimo kontrolę ([ATPK](#) 309 straipsnio 2 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. lapkričio 10 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-493/2009](#)).
17. Suinteresuotas asmuo antstolis J. Petrikas atsiliepimu į kasacinį skundą prašo skundą atmesti, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
 - 17.1. Pareiškėjos kasaciniame skunde nurodytoje Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. lapkričio 10 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. 3K-3-493/2009](#) padarytos viena kitai prieštaraujančios išvados, kad VMI atstovauja valstybei kaip išieškotoja [CPK](#) 638 straipsnio prasme ir kad įstatymu nėra pavesta VMI atlikti kokių nors veiksmų, susijusių su administracinių baudų išieškojimu.
 - 17.2. Vykdomajame dokumente neprivaloma nurodyti, kas surašė administracinio teisės pažeidimo protokolą, ir tik teismas galėtų pateikti šią informaciją valstybei atstovaujančiai institucijai (nagrinėjamu atveju VMI) ar antstoliui, tačiau tai pareikalautų papildomų laiko, darbo ir lėšų sąnaudų.
 - 17.3. Esant [ATPK](#) ir [CPK](#) teisės normų kolizijai, turi būti vadovaujamas [CPK](#) 1 straipsnio 2 dalimi. Taigi, antstolis privalo vadovautis ne [ATPK](#) normomis, o vykdymo procesą reglamentuojančiomis [CPK](#) normomis, kadangi priverstinio vykdymo procese vykdomieji dokumentai vykdomi pagal [CPK](#) VI dalies nustatytas taisykles. [CPK](#) normos, tarp jų ir vykdymo procesą reglamentuojančios, yra prioritetinio pobūdžio kitų įstatymų atžvilgiu, tuo labiau kad [CPK](#) nenustatyta, jog suteikiama pirmenybė teisės normoms, esančioms kituose įstatymuose.
 - 17.4. Pareiškėja (šieškotoja) VMI sistemingais skundais dėl antstolio veiksmų, skundais kitose bylose siekia paneigti ir pripažinti VMI negaliojančią [CPK 638 straipsnio](#) 2 dalyje teisės normą, kurioje nustatyta, kad, išieškant į valstybės biudžetą, valstybei atstovauja VMI, nepagrįstai siekia išvengti išieškotojos pareigų vykdymo [CPK](#) nustatyta tvarka.
 - 17.5. Teismai formuoja praktiką, kad tokiais kaip nagrinėjamas atvejais turi būti vadovaujamas [CPK](#) nuostatomis,

reglamentuojančiomis vykdymo procesą, ir pagal [CPK](#) 631 straipsnio 1 dalį neįvykdyti ar nevisiškai įvykdyti vykdomieji dokumentai, esant įstatyme nustatytiems pagrindams, grąžinami išieškotojui, šiuo konkrečiu atveju – VMI (tapatūs išieškotojos VMI skundai dėl antstolio veiksmų buvo atmesti Klaipėdos apylinkės teismo 2022 m. sausio 11 d., 20 d., 25 d., vasario 1 d., 2 d., 8 d., 9 d., 10 d. ir 14 d. nutartimis).

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl antstolio veiksmų, grąžinant teismo išduotą vykdomąjį raštą dėl baudos už administracinę teisės pažeidimą išieškojimo, priėmus išieškojimo negalimumo aktą, nesant skolininko turto, ir užbaigus vykdomąją bylą

18. Nagrinėjamoje byloje ginčas kilo dėl suinteresuoto asmens antstolio veiksmų, grąžinant pareiškėjai VMI teismo 2014 m. išduotą vykdomąjį raštą dėl baudos už administracinę teisės pažeidimą išieškojimo, priėmus išieškojimo negalimumo aktą, nesant skolininko turto ir (ar) lėšų, iš kurių būtų galima priverstinai išieškoti baudą, ir užbaigus vykdomąją bylą, teisėtumo.
19. Pareiškėja VMI pateikė skundą dėl antstolio veiksmų, prašydama panaikinti antstolio patvarkymą Nr. S-21-172-51353 dėl vykdomosios bylos užbaigimo ir vykdomojo dokumento grąžinimo. Pareiškėja rėmėsi argumentais, kad pagal iki 2015 m. liepos 1 d. galiojusio [ATPK](#) 309 straipsnį klausimus, susijusius su nutarimo skirti administracinę nuobaudą vykdymu, sprendžia nutarimą priėmęs organas (pareigūnas), o jeigu nutarimą priima teismai ar administracinės komisijos prie savivaldybių tarybų, – protokolą surašęs organas (pareigūnas), taigi antstolis turėjo vykdomąjį raštą grąžinti ne pareiškėjai VMI, o institucijai, kurios pareigūnas surašė administracinio nusizengimo protokolą. Antstolis nesutiko su pareiškėja, teigė, kad VMI, kaip valstybės atstovė išieškant į valstybės biudžetą, turi visas išieškotojo teises ir pareigas, todėl jai grąžintinas vykdomasis dokumentas.
20. Tiek pirmosios, tiek apeliacinės instancijos teismai laikėsi tos pačios pozicijos, kad, nors bauda skolininkui paskirta 2014 m., t. y. vadovaujantis iki 2016 m. gruodžio 31 d. galiojusio [ATPK](#) nuostatomis, antstolis pagrįstai grąžino vykdomąjį dokumentą pareiškėjai VMI, kaip išieškotojai, todėl pripažino pareiškėjos skundą dėl antstolio veiksmų nepagrįstu.
21. Pareiškėja VMI, nesutikdama su apeliacinės instancijos teismoprocesiniu sprendimu, kasacinį skundą grindžia esminiu argumentu, kad teismas, nusprendęs, jog baudos už administracinę teisės pažeidimą vykdymo kontrolę vykdo VMI, netinkamai aiškino ir taikė iki 2016 m. gruodžio 31 d. galiojusio [ATPK 309 straipsnio](#) nuostatas.
22. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2007 m. spalio 24 d. nutarime yra išaiškinęs, jog, užtikrinant iš Konstitucijos kylančią bendrosios kompetencijos teismų praktikos vienodumą (nuoseklumą, neprieštarinumą), taigi ir jurisprudencijos tęstinumą, lemiamą reikšmę, be kitų, turi šie veiksniai: bendrosios kompetencijos teismai, priimdami sprendimus atitinkamų kategorijų bylose, yra saistomi savo pačių sukurtų precedentų – sprendimų analogiškose bylose; žemesnės instancijos bendrosios kompetencijos teismai, priimdami sprendimus atitinkamų kategorijų bylose, yra saistomi aukštesnės instancijos bendrosios kompetencijos teismų sprendimų – precedentų tų kategorijų bylose; aukštesnės instancijos bendrosios kompetencijos teismai, peržiūrėdami žemesnės instancijos bendrosios kompetencijos teismų sprendimus, privalo tuos sprendimus vertinti vadovaudamiesi visuomet tais pačiais teisiniais kriterijais; tie kriterijai turi būti aiškūs ir *ex ante* (iš anksto) žinomi teisės subjektams, *inter alia* (be kita ko) žemesnės instancijos bendrosios kompetencijos teismams (vadinasi, bendrosios kompetencijos teismų jurisprudencija turi būti prognozuojama). Esami aukštesnės instancijos bendrosios kompetencijos teismų sukurti precedentai atitinkamų kategorijų bylose susaisto ne tik žemesnės instancijos bendrosios kompetencijos teismus, priimančius sprendimus analogiškose bylose, bet ir tuos precedentus sukūrusius aukštesnės instancijos bendrosios kompetencijos teismus (*inter alia* Lietuvos apeliacinį teismą ir Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą). Teismai turi vadovautis tokia atitinkamų teisės nuostatų (normų, principų) turinio, taip pat šių teisės nuostatų taikymo samprata, kokia buvo suformuota ir kokia buvo vadovaujamasi taikant tas nuostatas (normas, principus) ankstesnėse bylose, *inter alia* anksčiau sprendžiant analogiškas bylas.
23. Tiek Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje (žr., pvz., 2006 m. kovo 28 d., 2007 m. spalio 24 d. nutarimus), tiek Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. vasario 9 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-21-915/2015](#); 2018 m. vasario 22 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-59-1075/2018](#); kt.) nuosekliai nurodoma, kad precedento galią turi tik tokie ankstesni teismų sprendimai, kurie buvo sukurti analogiškose bylose, kurių faktinės aplinkybės tapatos arba labai panašios į nagrinėjamos bylos. Nagrinėdamas bylas teismas teisės normas aiškina ir taiko ne *a priori* (iš anksto; nepatikrinus faktų; neatsižvelgiant į patirtį (spręsti, daryti išvadą)), o konkrečioje byloje, atsižvelgdamas į konkrečios bylos faktines aplinkybes ir šias siedamas su taikytina teisės norma.
24. Teisėjų kolegija pažymi, kad analogiškas klausimas dėl antstolio veiksmų, grąžinant pareiškėjai VMI iki 2015 m. birželio 30 d. teismo išduotą vykdomąjį raštą dėl baudos už administracinę teisės pažeidimą išieškojimo, priėmus išieškojimo negalimumo aktą, nesant skolininko turto ir (ar) lėšų, iš kurių būtų galima priverstinai išieškoti baudą, ir užbaigus vykdomąją bylą, dalyvaujant iš esmės toms pačios šalims (skiriasi tik bylose suinteresuoto asmens statusu dalyvavę skolininkai, kuriems buvo paskirtos baudos už administracinę teisės pažeidimą) jau buvo nagrinėtas kasaciniame teisme, ir sprendžia, kad šiuo atveju yra pagrindas laikytis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. spalio 4 d. nutartyse, priimtose civilinėse bylose Nr. e3K-3-215-701/2022 ir Nr. e3K-3-219-781/2022, suformuluotų taisyklių.
25. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2022 m. spalio 4 d. nutartyse civilinėse bylose Nr. e3K-3-215-701/2022 ir [Nr. e3K-3-219-781/2022](#), sprenddamas dėl antstolio veiksmų teisėtumo, konstatavo, kad, tuo atveju, kai vykdomoji byla vykdoma pagal teismo nutarimą, kuriuo paskirta bauda už administracinę teisės pažeidimą iki [ATPK](#) pakeitimų, priimtų įstatymu Nr. XII-601, įsigaliojimo (2015 m. liepos 1 d.), vadovaujantis iki 2015 m. birželio 30 d. galiojusio [ATPK](#) redakcijos 309 straipsnio 2 dalimi, 312 straipsniu, antstolis, priėmęs patvarkymą užbaigti vykdomąją bylą, vykdomąjį dokumentą grąžina nutarimą priėmusiam organui (pareigūnui), o jeigu nutarimą priima teismai ar administracinė komisija prie savivaldybių tarybų, – protokolą surašiusiam organui (pareigūnui), kuriam priskirtina nutarimo skirti administracinę nuobaudą vykdymo kontrolė. Taigi, išaiškinta, kad iki 2015 m. birželio 30 d. teismo nutarimu paskirtų baudų už administracinius teisės pažeidimus

vykdymo kontrolė nebuvo priskirta VMI, todėl, antstoliui, priėmus išieškojimo negalimumo aktą ir užbaigus vykdomąją bylą, vykdomasis dokumentas nėra grąžintinas VMI (pirmiau nurodytų kasacinio teismo nutarčių civilinėse bylose Nr. e3K-3-215-701/2022 38-39 punktai; Nr. e3K-3-219-781/2022 37-38 punktai).

26. Atsižvelgiant į nurodytus kasacinio teismo išaiškinimus civilinėse bylose Nr. e3K-3-215-701/2022 ir Nr. e3K-3-219-781/2022, darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju, priešingai nei nusprendė bylą nagrinėję teismai, suinteresuotas asmuo antstolis nepagrįstai grąžino pareiškėjai VMI teismo 2014 m. išduotą vykdomąjį raštą dėl baudos už administracinę teisės pažeidimą išieškojimo, priėmus išieškojimo negalimumo aktą, nesant skolininko turto ir (ar) lėšų, iš kurių būtų galima priverstinai išieškoti baudą, ir užbaigus vykdomąją bylą. Suinteresuotas asmuo antstolis turėjo vadovautis iki 2015 m. birželio 30 d. galiojusio ATPK redakcijos 309 straipsnio 2 dalimi, 312 straipsniu, ir priėmęs patvarkymą užbaigti vykdomąją bylą, vykdomąjį dokumentą grąžinti nutarimą priėmusiam organui (pareigūnui), o jeigu nutarimą priima teismas (kaip nagrinėjamu atveju) ar administracinė komisija prie savivaldybių tarybų, – protokolą surašiusiam organui (pareigūnui), kuriam priskirtina nutarimo skirti administracinę nuobaudą vykdymo kontrolė.
27. Teisėjų kolegija, remdamasi nurodytais argumentais, konstatuoja, kad bylą nagrinėję teismai netinkamai aiškino ir taikė ginčo situacijai aktualias ATPK ir CPK nuostatas, reglamentuojančias baudos, paskirtos už administracinę teisės pažeidimą, vykdymo procesą, nukrypo nuo kasacinio teismo praktikos, todėl yra pagrindas teismų procesinius sprendimus panaikinti ir priimti naują sprendimą – pareiškėjos skundą tenkinti ir panaikinti skundžiamą antstolio J. Petriko 2021 m. gruodžio 9 d. patvarkymą Nr. S-21-172-51353 dėl vykdomosios bylos užbaigimo ir vykdomojo dokumento grąžinimo vykdomojoje byloje Nr. 0172/15/00093 (CPK 346 straipsnio 2 dalies 1, 2 punktai, 359 straipsnio 1 dalies 4 punktas, 4 dalis).

Dėl bylinėjimosi išlaidų

28. Tenkinus pareiškėjos kasacinį skundą, suinteresuoto asmens antstolio J. Petriko kasaciniame teisme patirtos bylinėjimosi išlaidos jam neatlygintinos (CPK 443 straipsnio 6 dalis).
29. Pareiškėjai nepateikus prašymo dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo priteisimo, šis klausimas nesprendžiamas.
30. Bylą nagrinėjant kasaciniame teisme patirta 4,83 Eur bylinėjimosi išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. lapkričio 28 d. pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu). Ši suma yra mažesnė nei minimali 5 Eur valstybei priteistina bylinėjimosi išlaidų suma (Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. lapkričio 7 d. įsakymas Nr. 1R-261/1K-355 „Dėl minimalios valstybei priteistinos bylinėjimosi išlaidų sumos nustatymo“, redakcija, galiojanti nuo 2020 m. sausio 23 d.), todėl procesinių dokumentų įteikimo išlaidų atlyginimas valstybės naudai nepriteistinas (CPK 96 straipsnio 6 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 4 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Klaipėdos apygardos teismo 2022 m. kovo 10 d. nutartį ir Klaipėdos apylinkės teismo 2022 m. sausio 11 d. nutartį panaikinti ir priimti naują sprendimą – pareiškėjos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos skundą tenkinti ir panaikinti antstolio Jono Petriko 2021 m. gruodžio 9 d. patvarkymą Nr. S-21-172-51353 dėl vykdomosios bylos užbaigimo ir vykdomojo dokumento grąžinimo vykdomojoje byloje Nr. 0172/15/00093.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Virgilijus Grabinskas

Donatas Šernas

Egidija Tamošiūnienė